

Asia: VN/5748/2019

Luonnos meripolitiikan toimenpideohjelmaksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen Varustamot ry:n lausunto

Suomen Varustamot (SV) pitää tärkeänä, että merenkulusta täysin riippuvaisella Suomella on poikkihallinnollinen meripolitiikka ja sen toteuttamiseksi määritellyt konkreettiset toimenpiteet. Kuten meripolitiikan linjauksissa hyvin tunnistetaan, Suomen kilpailukyky sekä yhteiskunnan toimivuus ja huoltovarmuus ovat riippuvaisia toimivista ja täsmällisistä meriyhteyksistä kaikissa oloissa.

- 1) Esitys uudeksi toimenpiteeksi kappaleeseen 2.2 Meriklusteri, merilogistiikka

Suomen meripolitiikan linjauksissa (VNK/2019:4) merilogistiikka on yksi meripolitiikan kärjistä. Lausuttavana olevassa toimenpideohjelmassa on meripolitiikan linjauksista huomioitu digitalisaation ja automaation edistäminen, kasvihuonekaasujen vähentäminen sekä merenkulun turvallisuus. Yksi keskeinen merilogistiikan prioriteeteista on ”Globaalisti kilpailukykyinen merenkulkuelinkeino Suomelle”. Tämä meripolitiikkalinjausten prioriteetti ei valitettavasti näy toimenpideohjelmassa.

Toimenpideohjelmassa tulisi lisäksi kiinnittää huomiota siihen, että täsmällisen ja sujuvan talvimerenkulun edellytyksenä on riittävän jäänmurtajakapasiteetin lisäksi hyvin jäissä kulkevat, kaikissa oloissa Suomen merikuljetuksiin käytettävissä olevat jäävahvistetut alukset.

Esitämme, että varustamoelinkeino (/merenkulkuelinkeino) kilpailukykyyn edistäminen lisätään toimenpiteeksi merilogistiikkakärjen alle. Keinoiksi toimenpiteen toteuttamiseen esitämme mm. seuraavia keinoja:

- Huolehditaan siitä, että merenkulkuelinkeinon toiminta- ja kilpailuedellytykset ovat muiden EU:n jäsenvaltioiden tasolla. (LVM valmistelelee parhaillaan tutkimusta merenkulun kilpailukyystä)
- Vaikutetaan globaaliin ja EU sääntelyyn siten, että talvimerenkulun aiheuttama taakka; jäävahvisteiset alukset sekä jäissä kulku kompensoidaan sääntelyssä niin, että ne eivät heikennä Suomen ja suomalaisten varustamojen kilpailukykyä.

2) Toimenpide 20, Pannaan toimeen valtioneuvoston periaatepäätös meri- ja sisävesiliikenteen kasvi-huonekaasupäästöjen vähentämisestä

Valtioneuvosto teki 6.5 periaatepäätöksen meri- ja sisävesiliikenteen kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistoimista. Suomen Varustamot pitää tärkeänä, että periaatepäätöksessä kirjatut kannusteet vähäpäästöisen merenkulun vauhdittamiseksi toteutetaan ripeällä aikataululla. Keskeisimpiä toimenpiteitä ovat ympäristöinnovaatiotuki olemassa oleviin aluksiin ja uudisrakennuksiin, tutkimus- ja innovaatorahoitus merenkulun uusiin polttoaineisiin sekä maasähkön verotuksen siirtäminen alimpaan sähköveroluokkaan. Nämä voisi nostaa erillisiksi toimenpiteiksi vähäpäästöisen operoinnin edistämiseksi.

Komission kestävä ja älykkään liikkuvuuden strategiassa todetaan, että sisävesikuljetusten ja lähimerenkulun osuutta tulee EU:ssa kasvattaa 25 % vuoteen 2030 mennessä ja 50 % vuoteen 2050 mennessä. EU:n sisäiset merikuljetukset ovat tässä tarkoitettua lähimerenkulkua. Tämän tavoitteen tulisi näkyä selkeämmin toimenpiteissä. Erityistä huomiota tulisi kiinnittää siihen, että merenkulkuun kohdistettavat EU:n mahdolliset markkinaehtoiset päästövähennystoimenpiteet ja kansalliset merenkulun maksut kannustavat merikuljetuksiin, eivätkä johda kulkumuotosiirtymään köliitä kumipyörille. Vastaavasti Suomen tulisi vahvasti vaikuttaa siihen, että EU-rahoitusta kohdennetaan vähäpäästöisen merenkulun vauhdittamiseen ja aluskannan uudistamiseen.

3) Toimenpide 25, Huoltovarmuuden sekä turvallisen ja sujuvan logistiikan takaaminen kaikissa olosuhteissa

Kuten meripolitiikan linjauksissa ja lausunnolla olevassa toimenpideohjelmassa on hyvin tunnistettu, merenkululla on keskeinen merkitys Suomen huoltovarmuudelle ja maanpuolustukselle. Ulkomaankaupan kuljetusten toimivuus niin normaalioloissa kuin mahdollisissa normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa on Suomelle elinehto.

Valtioneuvoston päätös huoltovarmuuden tavoitteista toteaa seuraavasti: ”Suomen sijainnista johtuen varautumisessa painotetaan välttämättömien ympärivuotisten merikuljetusten sekä satamien ja niiden toimintaa tukevien verkostojen toimivuutta.” Lisäksi valtioneuvoston päätöksessä todetaan seuraavasti: ”Elinkeinopoliittisin toimenpitein pidetään yllä merenkulkuelinkeinon riittävää kansainvälistä kilpailukykyä.”

Toimenpiteen 25 (Huoltovarmuuden sekä turvallisen ja sujuvan logistiikan takaaminen kaikissa olosuhteissa) kuvauksessa on tunnistettu hyvin sekä talvimerenkulun haasteet, että kotimaisen tonniston merkitys huoltovarmuuden turvaamisessa. Huomautamme kuitenkin, että toimenpiteen keinot kaipaavat täydennystä. Kaksoisrekisteröinnin mahdollistaminen on hyvä ja tärkeä keino, mutta se ei yksistään riitä keinoksi huoltovarmuuden ja sujuvan ja turvallisen logistiikan takaamiseksi kaikissa olosuhteissa. Ympärivuotiset merikuljetukset edellyttävät riittävää, hyvin jäissä kulkevaa, jäävahvisteista, suomalaista aluskapasiteettia, joka on käytettävissä Suomen huoltovarmuuskuljetuksiin myös normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Suomalaisen varustamotoiminnan kansainvälisestä kilpailukyvystä huolehtiminen on yksi keskeisimpiä keinoja kotimaisen tonniston ylläpitämiseksi. Esitämme myös, että HVK otetaan mukaan tämän toimenpiteen keinojen valmisteluun.

Suomen Varustamot ry

Tiina Tuurnala

Tuurnala Tiina
Suomen Varustamot ry